

Skipulagsstofnun
b.t. Jón Þórir Þorvaldsson
Laugavegi 166
105 Reykjavík

Reykjavík 5. sept. 2019

Athafnasvæði Björgunar í Álfsnesvík – umsögn um frummatsskýrslu

Vísað er í bréf Skipulagsstofnunar dags. 28. ágúst 2019 þar sem óskað er umsagnar um frummatsskýrslu um landfyllingu og höfn fyrir efnisvinnslusvæði Björgunar á Álfsnesi. Beiðni um umsögn Reykjavíkurborgar er samkvæmt 10. gr. laga nr. 106/2000 þar sem óskað er eftir umsögn um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar.

Skrifstofa umhverfisgæða á umhverfis- og skipulagssviði Reykjavíkur gerði, fyrir hönd borgarinnar, umsögn um matsáætlun dags. 3. jan. 2019.

Í umsögn var farið jákvæðum orðum um matsáætlun sem var talin vönduð og að ítarlega hafi verið rætt um helstu atriði sem skipti máli.

Óvissuatriði sem blöstu við í matsáætlun samkvæmt umsögn skrifstofu umhverfisgæða voru:

- Endanleg stærð og lögun landfyllingar.
- Stærð raskaðs svæðis á sjó og á landi.
- Áfangaskipting uppbyggingar.
- Endanlegt efnisval og uppruni efnis fyrir landfyllingu.
- Frekari útfærsla á hafnaraðstöðu og innsiglingarrennu.
- Aðferðir og aðstaða til dælingar sets á land og endanleg lausn við að móta aðferðir til að koma í veg fyrir gruggmengun í sjó.
- Aðkomuvegur: valkostir um endanlega legu, tilhögun hans og efnisval.
- Fyrirkomulag starfsemi Björgunar og útfærsla á lóð í samræmi við deiliskipulagstillögu.

Öll þessi atriði fá rækilega umfjöllun í afar vandaðri frummatsskýrslu.

Gerð er nákvæmlega grein fyrir stærð og lögun landfyllinga og raskaðs svæðis á landi sem og aðkomu. Heildarstærð lóðar er 7,5 ha og þar af er 4,1 ha á landfyllingu og 3,4 ha á landi. Með fláum í sjó og á landi er þó áhrifasvæði nokkuð stærra. Einnig er gerð grein fyrir innsiglingarrennu en dýpka þarf á um 6,7 ha svæði.

Gert er grein fyrir áfangaskiptingu og hvaðan efni kemur í fyllingar.

Kynnt er lausn á því hvornig komið verður í veg fyrir gruggmengun við starfsemina með því að hafa tvö setlón, í staðinn fyrir eitt eins það er við Sævarhöfða, sem vonandi tryggir að grugg berist ekki í sjó. Óhjákvæmilega verður þó einhver gruggmengun við uppbyggingu svæðisins.

Í frummatsskýrslunni er staðhættum og skipulagi lýst vandlega og vísað er í vinnu við breytingar á Aðalskipulagi Reykjavíkur 2010-2030 og Svæðisskipulagi Höfuðborgarsvæðisins 2040. Einnig er rífuð upp valkostagreining um staðsetningu athafnasvæðis Björgunar sem liggur til grundvallar á vali á Álfsnesvík fyrir athafnasvæði Björgunar

Í frummatsskýrslunni eru skilgreindir helstu framkvæmda- og umhverfisþættir sem eru:

- Gerð landfyllingar og athafnasvæðis á landi
- Bráðabirgðavegtinging að svæðinu
- Nýr viðlegukantur og dýpkun í Þerneyjarsundi fyrir siglingarrennu
- Löndun jarðefna

Umhverfisþættir sem voru til skoðunar og voru taldir líklegir til að verða fyrir áhrifum eru:

- Landslag og ásýnd
- Sjávarbotn
- Lífríki í sjó, botndýralíf og laxfiskar
- Lífríki á landi, gróðurfar og fuglar
- Straumar
- Menningar- og náttúruminjar
- Samfélag

Í frummatsskýrslunni er gerð mjög upplýsandi greining á ásýnd framkvæmdasvæðis og mannvirkja. Svæðið mun sjást vel frá Geldinganesi en fjarlægðin er þó 2 km. Svæðið mun best blasa við frá Þerney. Í skýrslunni er komist að því að framkvæmdin hafi ekki áhrif á ásýnd hennar og landslag og bent á að í Þerney séu fáir á ferli og því séu umhverfisáhrif metin óveruleg. En eins og fram kemur er Þerney á C-hluta náttúruminjaskrár og er hverfisvernduð. Þerney hefur eigin virði og náttúruverndargildi þrátt fyrir að fáir séu á ferli. Áhrif framkvæmdarinnar á gildi eyjarinnar sem útivistar- og náttúrusvæði hlýtur að teljast neikvætt. En eins og bent er á í skýrslunni gerir samþykkt stefnumörkun ráð fyrir Sundabraut og í byggingu er gas- og jarðgerðarstöð í næsta nágrenni og því má segja að það liggja fyrir að ganga eigi á virði Þerneyjar. Það væri ekki óeðlilegt að taka tillit til þess í matinu.

Í skýrslunni kemur fram að gerðar hafa verið rannsóknir og lagt mat á lífríki á sjávarbotni og strandsvæðum. Í frummatsskýrslunni kemur fram samkvæmt rannsóknum á botnsýnum að verndargildi sjávarbotns sé talið óverulegt og fjörunnar eru grýttar þangfjörur sem er útbreiddasta fjöruvistgerð á Íslandi. Þá er Þerneyjarsund ekki mikilvæg leið laxfiska.

Gróðurfar á svæðinu hefur verið kortlagt og kemur fram að þarna eru engin fágæt gróðurfélög. Á hluta svæðisins eru vissulega vistgerðir með hátt verndargildi en þær eru allar útbreiddar á landsvísu og verndargildi gróðurfars því talið óverulegt.

Fram kemur að á tjörninni í Álfsnesvík er fjölbreytt fuglalíf og hefur það að minnsta kosti staðbundið mikilvægi. Gerð er tillaga um aðkomuveg, að hluta til á núverandi slóða, en vegurinn yrði við jaðar tjarnarinnar. Æskilegt væri að hafa veginn fjær tjörninni en aðliggjandi minjasvæði torveldar það. Tekið er undir röksemdafærslu frummatssins um að aðrir kostir séu síðri svo sem að leggja veg í legu Sundabrautar sem hvorki hefur verið tímasett né nákvæmlega staðsett. Þegar að lagningu Sundabrautar kemur verður hægt að gera nýja aðkoma og fjarlægja mætti þá þennan veg.

Útreikningar og mat á áhrifum framkvæmdar á strauma bendir til að áhrifin séu óveruleg eða engin.

Eins og blasti við í matsáætluninni var eitt vandasamasta umfjöllunarefni matsins að meta áhrif á menningarminjar. Ljóst er í frummatsskýrslunni að ekki er tekið undir það sjónarmið Minjastofnunar að líta beri á allt svæðið beggja vegna Þerneyjarsunds sem eina minjaheild sem ekki ætti að raska. Bent er á niðurstöður Kristjáns Eldjárn sem telur ekki tengsl vera á milli einstakra minjasvæða. Brugðist er þó við athugasemdum varðandi afmörkun framkvæmdasvæðis Björgunar og lagningu aðkomuvegar þannig að röskun minja yrði sem minnst og áhrifin eru metin óveruleg í frummatsskýrslunni.

Í umsögn skrifstofu umhverfisgæða um matsáætlun var lýst eftir umfjöllun um útivistargildi svæðisins og áhrif framkvæmdar á þann þátt svo sem áhrif á útivist á sjó t.d. siglingar smábáta og kajakróður. Í frummatsskýrslunni er lítið fjallað um þetta og ekki lagt mat á áhrif framkvæmdar á útivist. Eins og fram kemur á korti frá útivistarhugbúnaðinum Strava þá liggja leiðir frístundabáta, líklegast kajaka um Þerneyjarsund. Við Þerney er áningastaður, flotbryggja, á vegum Snarfara. Það er alveg ljóst að nýtt framkvæmdasvæði Björgunar hefur áhrif á upplifun þeirra sem stunda útivist við Þerney. Rétt hefði því verið að fjalla um það.

Leyfi sem Reykjavíkurborg veitir er varða framkvæmdina eru tilgreind á réttan hátt í matsáætluninni en þau eru eftirfarandi:

- Framkvæmdaleyfi Reykjavíkurborgar skv. 14. gr. skipulagslaga nr. 123/2000 og reglugerð um framkvæmdaleyfi nr. 772/2012. Afgreitt af skipulagsfulltrúa Reykjavíkur.
- Byggingarleyfi fyrir mannvirkjagerð á lóð í samræmi við deiliskipulag, samkvæmt 9. gr. laga nr. 160/2010 um mannvirki. Afgreitt af byggingarfulltrúa Reykjavíkur.
- Starfsleyfi frá Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur fyrir starfsemi Björgunar skv. reglugerð nr. 785/1999.

Skrifstofa umhverfisgæða mun veita umsögn um umhverfismat framkvæmdarinnar fyrir hönd umhverfis- og skipulagssviðs og áskilur sér einnig rétt á frekari athugasemdum á seinni stigum svo sem við veitingu framkvæmdaleyfis sem og við gerð deiliskipulags.

Niðurstaða

Frummatsskýrslan er vel unnin og gerir mjög vel grein fyrir helstu þáttum framkvæmdarinnar og umhverfisáhrifum hennar. Niðurstaða matsins fyrir flesta þætti er að áhrifin séu óveruleg að teknu tilliti til mótvægisáðgerða og á samfélag sé framkvæmdin talsvert jákvæð. Ekki er bornar brigður á þær megin niðurstöður en að mati undirritaðs eru niðurstöður varðandi áhrif á náttúru- og útivistarsvæðið Þerney aðeins fegraðar auk þess sem lítið er fjallað um áhrif framkvæmdarinnar á útivist og væri æskilegt að reyna að bæta úr því.

Fyrir hönd skrifstofu umhverfisgæða á
umhverfis- og skipulagssviði

Þórólfur Jónsson
deildarstjóri náttúru og garða

Reykjavíkurborg, umhverfis og skipulagssvið
Ólöf Örvarsdóttir
Borgartúni 12 - 14
105 Reykjavík

Reykjavík, 28. ágúst 2019

Tilvísun: 201906088 / 5.3

Efni: Athafnasvæði Björgunar í Álfsnesvík - beiðni um umsögn

Björgun ehf. hefur tilkynnt til athugunar Skipulagsstofnunar frummatsskýrslu um landfyllingu og höfn fyrir efnisvinnslusvæði Björgunar á Álfsnesi, Reykjavík.

Meðfylgjandi er frummatsskýrsla um mat á umhverfisáhrifum ofangreindrar framkvæmdar. Með frummatsskýrslu fylgja viðaukar sem aðgengilegir eru hér: <https://kynning.alta.is/bjorgun>. Samkvæmt 10. gr. laga nr. 106/2000 óskar Skipulagsstofnun eftir að Reykjavíkurborg, umhverfis og skipulagssvið gefi umsögn um mat á umhverfisáhrifum framkvæmdarinnar. Umsagnaraðilar skulu gefa álit sitt í samræmi við 24. gr. reglugerðar nr. 660/2015 um mat á umhverfisáhrifum.

Í umsögn skal umsagnaraðili á grundvelli starfssviðs hans gera grein fyrir hvort hann telji að á fullnægjandi hátt sé gerð grein fyrir fyrirhugaðri framkvæmd og umhverfi, umhverfisáhrifum og mati framkvæmdaraðila á þeim, þörf á að kanna tiltekin atriði frekar, mótvægisáðgerðum og vöktun. Einnig óskar Skipulagsstofnun eftir því að í umsögn komi fram, eftir því sem við á, hvaða leyfi framkvæmdin er háð og varðar starfssvið umsagnaraðila.

Umsögn óskast send Skipulagsstofnun fyrir 20. september 2019 einnig á tölvupóstfang: jon@skipulag.is og jakob@skipulag.is.

Jón Þórir Þorvaldsson

Umsagnaraðilar: Reykjavíkurborg, Fiskistofa, Hafrannsóknastofnun, Heilbrigðiseftirlit Reykjavíkur, Minjastofnun Íslands, Náttúrufræðistofnun Íslands, Samgöngustofa og Umhverfisstofnun.